

Raivo Kelomees
„tokyocity.ee“, 1999

MULTIMEEDIA PROJEKT:

CD-ROM

Video

Internet

Installatsioon

Dokumentatsioon koostatud: 5.04.2015

SISUKORD

I. PROJEKTI ANDMED:

Pealkiri

Pikkus/kestvus, aasta

II. KUIDAS TEOST EKSPONEERIDA

Lühikirjeldus

Kunstniku-poolne sünopsis

Ülilühike sünopsis

III. PROJEKTI "TOKYOCITY.EE" TEOSTUSKESKKONNAD

IV. PROJEKTI TEHNILINE KIRJELDUS

V. PROJEKTI PROGRAMM

VI. "TOKYOCITY.EE" ESITUS NÄITUSEL

VII. NÄITUSE KIRJELDUS

VIII. PROJEKTI KAJASTUSED JA ENESEKAJASTUSED

IX. PROJEKTI CD-ROM RAHVUSVAHELISTEL NÄITUSTEL

X. LISAD

1. Projekti autorikontseptsioon (+ ingliskeelne tõlge).
2. Projekti arvustus Nelli Rohtvee poolt (+ ingliskeelne tõlge).
3. Reet Varblase arvustus "Nähtamatu linna fenomen", Sirp, 1. aprill 1999.
4. Festivali Pro&Contra 2000 (Moskva) lehekülje koopia.
5. "Eesti Ekspressi" uudised seoses Popperi raamatuga 1. veebruar 2007.
6. R. Kelomees, J. Zaremba raamatu "New York und Tokio in der Medienkunst" tutvustus. Kunst.ee, 3-4/2009.

Raivo Kelomees

„tokyocity.ee“, 1999

I. PROJEKTI ANDMED:

Pealkiri:

"tokyocity.ee"

Pikkus/kestvus, aasta:

Pikkus: määratlemata, kuna tegu interaktiivse multimeedia projektiga. Aasta: 1999.

II. KUIDAS TEOST EKSPONEERIDA (ruumi suurus, ekraanil v seinal v monitoris jne)

Eksponeerimisvariandid:

1. Installeerimisvariant: Ruum suurusega 5x5x3 m, projektsioon seinal suurusega 2x3m, ruumi keskel postament 40x40x100cm millel hiir multimeediaprogrammi juhtimiseks. Ekraani resolutsioon võiks olla 640x480, värvid võivad olla miljonites. Programm ise jookseb tavalisel PC kontoriarvutil (Mac arvuti jaoks peab olema selleks kohandatud versioon, kuna Maci opsüsteemi muutused on viimasel kümnendil olnud radikaalsed, siis 1999 versioon ei pruugi töötada), millele on installeeritud Quicktime. Kuigi multimeedia on CD-ROMil, oleks näituse jaoks soovitatav laadida see arvuti kõvakettale. Programm töötab kui ekraanil on kolmekaupa liikuvad videod, mis tulevad esile kui vajutada ekraanil liikuvatele pildiribadele. Klaviatuur peab olema peidetud. Kõlarid heli jaoks. (vt näituseinstallatsiooni joonis allpool)

2. installeerimisvariant: postamendile või lauale asetatud kontoriarvuti monitor. Vaataja kasutab projekti istudes laua taga või seistes. Siin on kujundajale jäetud vabadus. Projekt on CD-ROMilt kopeeritud kõvakettale. Ekraani resolutsiooni 640x480, värvid miljonites. Klaviatuur peab olema peidetud. Kõlarid heli jaoks. Muud tingimused samad mis installatsiooniversioonil, v.a. et vaataja võib ka istuda.

Joonis 1. EKA näitusel KUMUs 2014-15

Joonis 2. EKA näitusel 2014-15, ruumi vaade. Tehnilises ja installatsiooni mõttes minimaalne, kuidas teos peaks olema eksponeeritud. Lisada tuleb kõlarid või heliväljundiga monitor.

Lühikirjeldus (millest teos koosneb, mis kandjal jne):

Teos on multimeedia projekt CD-ROMil, andmete maht ca 75 MB. Mängib ka kõvakettalt, kui on sobivalt konfigureeritud arvuti.

Kunstniku-poolne sünopsis:

Vt allpool: **1. lisa: Projekti autorikontseptsioon.**

Ülilühike sünopsis:

Projekt "tokyocity.ee" on pühendatud aja, kulu ja kestuse suhtelisusele ning selle subjektiivsele tajule. Hulk isiklike kogemusi on seotud ajaga. Need on ka elamused ja üllatused, kuna aeg, kulg, kestus ei ole samasugune erinevatel ajahetkedel, eluperioodidel, erinevates geograafilistes punktides. Vahel on aeg "kiire", siis jälle "aeglasem". Tegelikult teame maakera ikka ühesuguse kiirusega ringi käivat, kuid isiklikud aastad, päevad, sekundid tunduvad erinevatena.

III. PROJEKTI "TOKYOCITY.EE" TEOSTUSKESKONNAD:

CD-ROM, interaktiivne installatsioon, video, veebikeskkond, mille jaoks registreeriti domeen "www.tokyocity.ee". Hetkel ei näe selle uuesti registreerimise ja ülalpidamisele mõtet (kuigi see on vaba), kuna info projekti kohta on viidud autori koduleheküljele kelomees.net.

IV. PROJEKTI TEHNILINE KIRJELDUS

"Loe mind" tekst plaadil:

Selgituseks

Easy-ROM "tokyocity.ee"

"Easy", sest materjali on alla 100 MB.

- Programm "tokyocity.ee" on tehtud PC ja Mac-i keskkonna jaoks.
- CD-ROMi videode esitumiseks peab olema installeeritud Quicktime 3. See on kettale kaasa pandud.
- CD-ROMi vaatamiseks on soovitatav kasutada:

PC-Pentiume näitajatega: 150-200MHZ, 32 MB RAM ja helikaart. Monitor loomulikult värviline, parem on 256 värvi või enam.

Mac-tüüpi arvutitel ei ole soovitatav alla PowerMac 7250/120, 32 RAM. Viimasel on ka testitud. Töötab, kuid mitte nii kiiresti kui sooviks, isegi kõvakettalt.

"Loe mind" teksti lõpp

"tokyocity.ee" on teostatud programmis Macromedia Director, mis oli nn multimeedia autoriseerimisprogramm. Hiljem muutus programm Adobe Directoriks, kuna osteti Adobe'i poolt. Hetkel programmi enam ei toodeta. (Ajalooline lühiviide: Director alustas firma MacroMind "VideoWorks'ina" (1985), mis oli mõeldud Apple Macintoshile. Algselt olid animatsioonid mustvalged. "Directori" nimi tekkis 1987. aastal, millele 1988 lisati Lingo programmeerimiskeele võimalused. Windowsi versioon oli kättesaadav 1990. algusest. http://en.wikipedia.org/wiki/Adobe_Director.) 1990. aastatel oli Director domineeriv multimeedia tootmisprogrammi.

Projekti tuumaks on 33 videofaili, mida saab interaktiivselt manipuleerida. Nad on jaotatud kolme gruppi. Need on lõigatud VIDEO8 algmaterjalist, mis salvestati Tokyos, raudteeliinil Yamanote Line sõites. Videod programmis on resolutsiooniga 214x160 px, suurim neist jääb alla 6 MB. Tegelik algne resolutsioon peaks olema 765x576.

Projektil on kolm peamist interaktsioonipiirkonda, kolm peamist menüüd:

- 1) **peamenüü**, mille juurde vaataja tagasi pöördub, kust ta teeb valikuid;
- 2) alamenüü: **videoekraan**, aktiveeritud video esitusekraan;
- 3) alamenüü: **tekstimenüü**, kus on kaks teksti: Raivo Kelomehe "tokyocity.ee", Nelli Rohtvee "Punkt on piiriks" ja ümberlülitus ingliskeelsele menüüle. Kõikidest alamenüüdest saab tagasi peamenüüsse läbi videode pisipiltide klikkimise. Tekstimenüüsse saab klikkides peamenüüs kirja "tokyocity.ee".

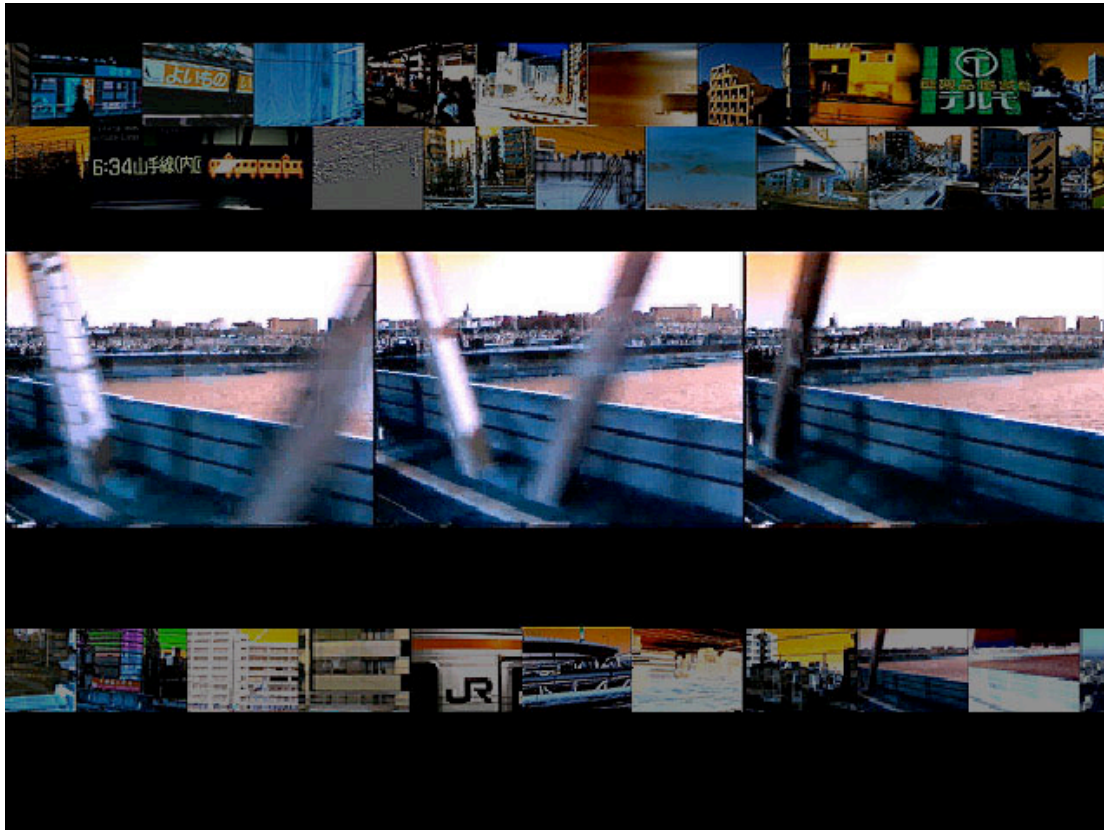
Projekti "interaktiivne dramaturgia" seisneb selles, et kasutaja vajutab erinevaid videode pisipilte ja näeb järgmisel ekraanil ("videoekraanil") valitud videot kolme suurendatud ja sünkroonse klipina, justkui lühikese hetkena raudteelt, kolme vaadena vaguniaknast vms. Neid kolme videot esitab tegelikult üks ja sama videoandmestik, üks ja sama video - programmi loogikat kasutades on selline "silmapete" võimalik. Seejärel viiakse vaataja peamenüüsse tagasi, kus nn *default*-ekraanil, peamenüül, mööduvad temast pimedas maastikus triibulised tulbad. Kasutaja saab liikuda teistesse videoekraanidesse mistahes ajahetkel. Ekraanil horisontaalselt liikuvad videod on pidevalt nappudena aktiveeritud.

Joonis 3. Peamenüü.

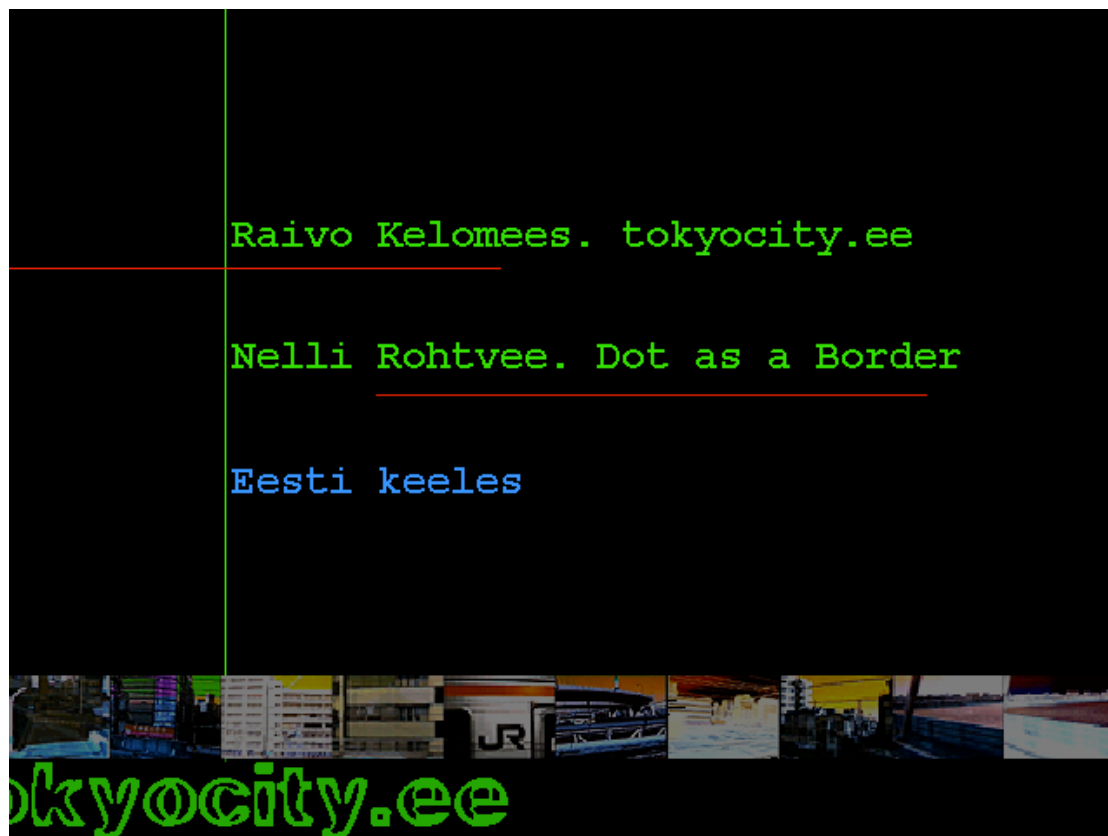
Joonis 4. Videoekraan, 2. alamenüü.

Joonis 5. Videoekraan, 2. alamenüü. Selliseid variatsioone erinevate videoklippidega on kokku 33.

Joonis 6. Tekstide menüülehekül, kuhu jõutakse peale kirjale "tokyocity.ee" klikkimist.

Joonis 7. Inglisekeelne tekstimenüü leheküljel.

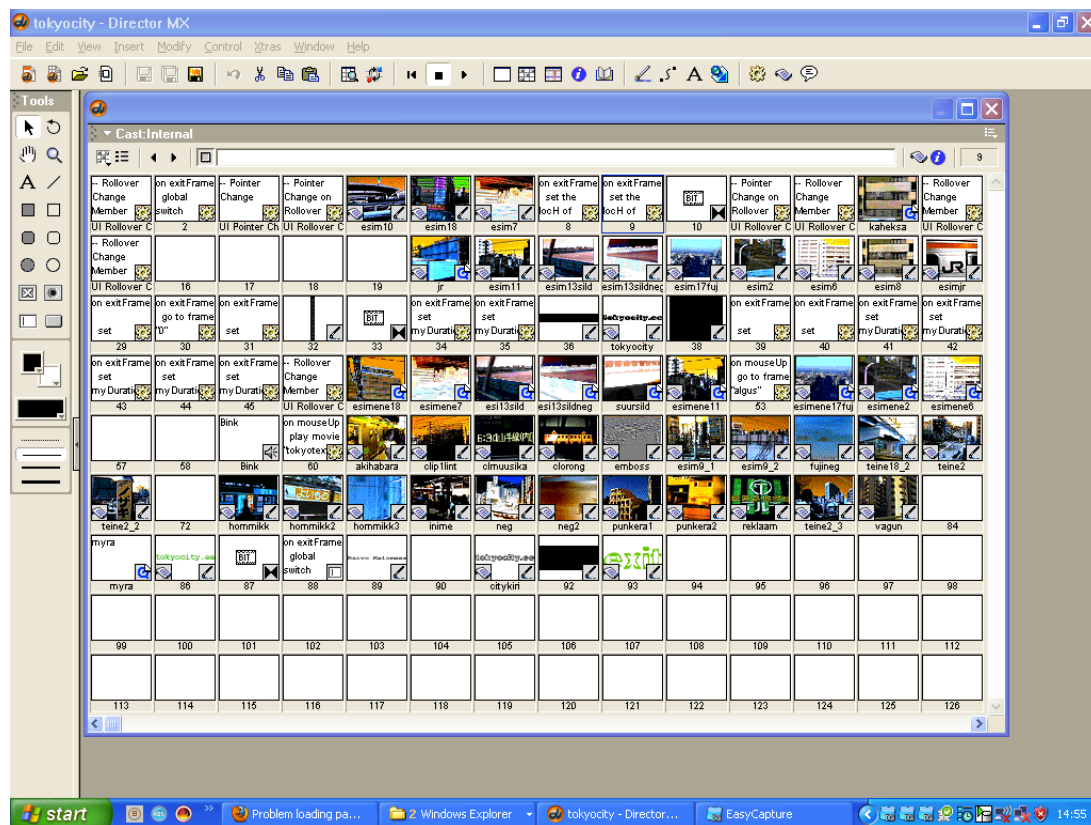

Joonis 8. Tekstileheküljel peale sisenemist Raivo Kelomehe teksti "tokyocity.ee". Valida on kolme tekstisuuruse vahel. See võimalus lisati arvestades installatsiooniolukorda, et seinalt on suuremat kirja parem lugeda.

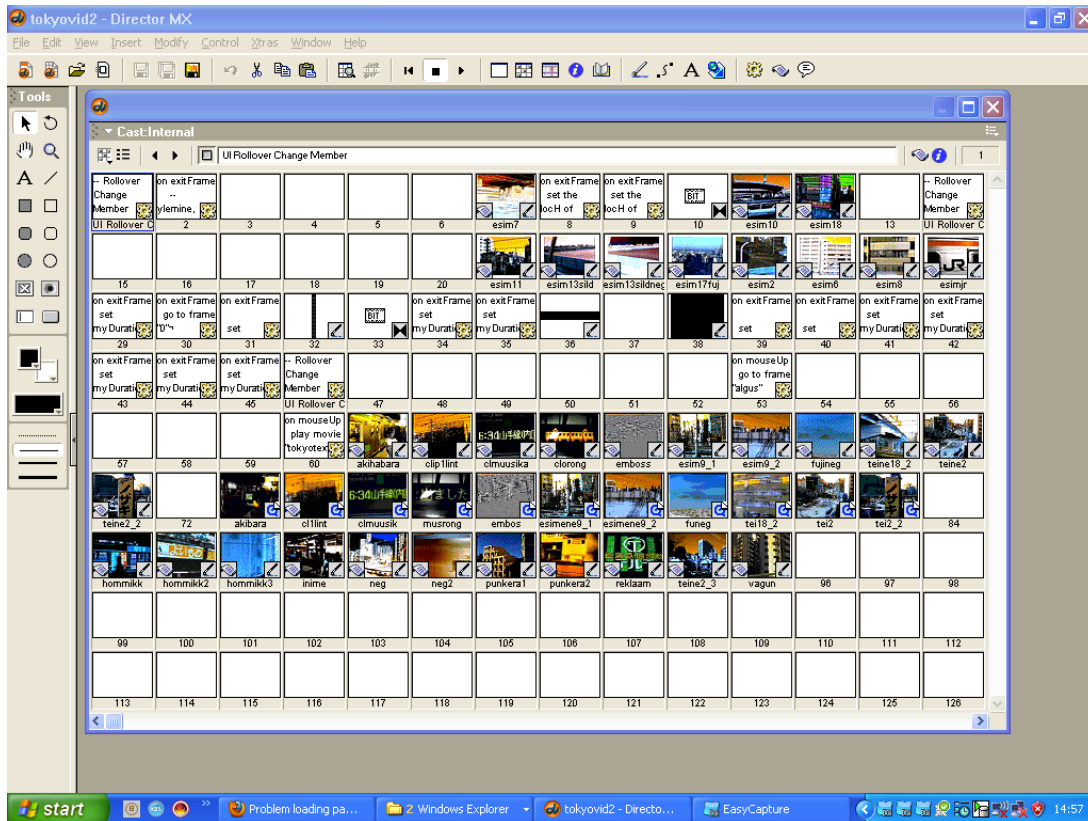
V. PROJEKTI PROGRAMM

Directoris on kolm peamist töökeskkonda: *stage*, *cast* ja *score*. *Cast* sisaldab kõiki programmi komponente: videosid, pilte, graafikat, skripte, audiot. *Score* on *timeline*, millele paigutatakse "sprite'idena" *cast*'i komponendid, millele antakse vastavalt Lingo programmeerimiskeele võimalustele tegevused või omadused, mida nad peavad täitma.

Programmis "tokyocity.ee" on neli peamist faili: *tokyocity.dir*, *tokyovid2.dir*, *tokyovid3.dir*, *sakura.dir*. (Hiljem on need failid eksporditud programmist suletud versioonis laiendiga *.dxr*, mis tähendab, et neid ei saa enam tööprogrammis avada.) Installatsiooniversioonis kasutatakse kolme esimest, plaadil toimib ka neljas, mis on programmist lahkumise fail, kus esitub "Sakura" muusikaga video, sellel on filmitud jaapani rahvusmeloodiaga mängutoosi. Programm on üles ehitatud kolme Directori faili vahel liikuvana. Seda seepärast, et optimeerida arvuti opmälu kasutust. Iga Direktori fail sisaldab oma komplekti *cast*'e.

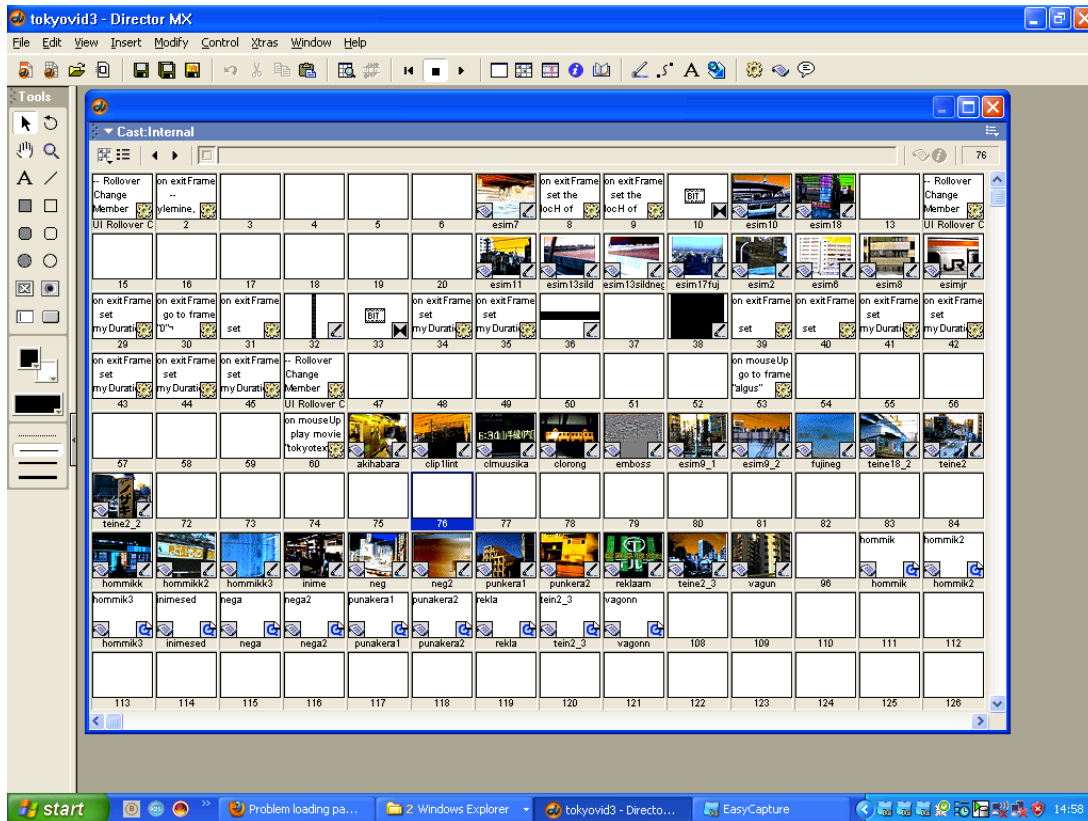

Joonis 9. Faili "tokyocity" *cast*'id.

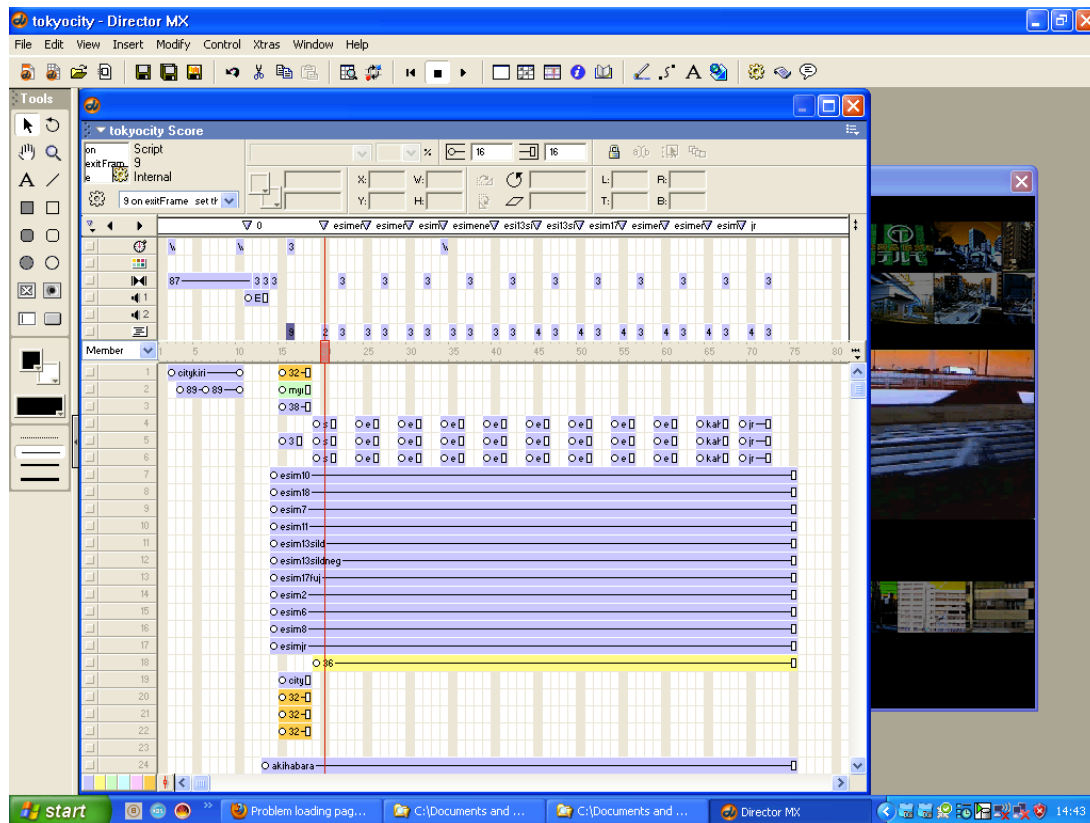

Joonis 10.

Faili "tokyovid2" cast'id.

Faili "tokyovid3" cast'id.

Joonis 12. Faili "tokyocity" score, taustal stage.

Programm on toimima pandud minimaalsete skriptidega. Toon tervikuna ära *score-script'i*, mis on peamenüü aluseks. Siin on kirjas, et iga pildikest liigutatakse mööda ekraani kindla kiirusega. Kõik siin allpool kirjapandu moodustabki pealehekülje liikumise juhendi. Pildikesed on identifitseeritavad vastavalt kanali numbrile, millel nad *score*'is paiknevad.

```

on exitFrame
set the locH of sprite 1 = the locH of sprite 1 + 1
if the locH of sprite 1 > 672 then set the locH of sprite 1 = -60
set the locH of sprite 20 = the locH of sprite 20 + 3
if the locH of sprite 20 > 672 then set the locH of sprite 20 = -60
set the locH of sprite 21 = the locH of sprite 21 + 5
if the locH of sprite 21 > 672 then set the locH of sprite 21 = -60
set the locH of sprite 22 = the locH of sprite 22 + 7
if the locH of sprite 22 > 672 then set the locH of sprite 22 = -60
set the locH of sprite 7 = the locH of sprite 7 + 3
if the locH of sprite 7 > 672 then set the locH of sprite 7 = -32
set the locH of sprite 8 = the locH of sprite 8 + 3
if the locH of sprite 8 > 672 then set the locH of sprite 8 = -32
set the locH of sprite 9 = the locH of sprite 9 + 3
if the locH of sprite 9 > 672 then set the locH of sprite 9 = -32
set the locH of sprite 10 = the locH of sprite 10 + 3
if the locH of sprite 10 > 672 then set the locH of sprite 10 = -32
set the locH of sprite 11 = the locH of sprite 11 + 3
if the locH of sprite 11 > 672 then set the locH of sprite 11 = -32
set the locH of sprite 12 = the locH of sprite 12 + 3
if the locH of sprite 12 > 672 then set the locH of sprite 12 = -32
set the locH of sprite 13 = the locH of sprite 13 + 3
if the locH of sprite 13 > 672 then set the locH of sprite 13 = -32

```

```
set the loCH of sprite 14 = the loCH of sprite 14 + 3
if the loCH of sprite 14 > 672 then set the loCH of sprite 14 = -32
set the loCH of sprite 15 = the loCH of sprite 15 + 3
if the loCH of sprite 15 > 672 then set the loCH of sprite 15 = -32
set the loCH of sprite 16 = the loCH of sprite 16 + 3
if the loCH of sprite 16 > 672 then set the loCH of sprite 16 = -32
set the loCH of sprite 17 = the loCH of sprite 17 + 3
if the loCH of sprite 17 > 672 then set the loCH of sprite 17 = -32
set the loCH of sprite 3 = the loCH of sprite 3 - 7
if the loCH of sprite 3 < -200 then set the loCH of sprite 3 = 840
set the loCH of sprite 5 = the loCH of sprite 5 - 9
if the loCH of sprite 5 < -200 then set the loCH of sprite 5 = 840
set the loCH of sprite 6 = the loCH of sprite 6 - 7
if the loCH of sprite 6 < -100 then set the loCH of sprite 6 = 700
set the loCH of sprite 19 = the loCH of sprite 19 - 3
if the loCH of sprite 19 < -200 then set the loCH of sprite 19 = 820
```

-- ylemine, teine rida

```
set the loCH of sprite 24 = the loCH of sprite 24 - 1
if the loCH of sprite 24 < -32 then set the loCH of sprite 24 = 672
set the loCH of sprite 25 = the loCH of sprite 25 - 1
if the loCH of sprite 25 < -32 then set the loCH of sprite 25 = 672
set the loCH of sprite 26 = the loCH of sprite 26 - 1
if the loCH of sprite 26 < -32 then set the loCH of sprite 26 = 672
set the loCH of sprite 27 = the loCH of sprite 27 - 1
if the loCH of sprite 27 < -32 then set the loCH of sprite 27 = 672
set the loCH of sprite 28 = the loCH of sprite 28 - 1
if the loCH of sprite 28 < -32 then set the loCH of sprite 28 = 672
set the loCH of sprite 29 = the loCH of sprite 29 - 1
if the loCH of sprite 29 < -32 then set the loCH of sprite 29 = 672
set the loCH of sprite 30 = the loCH of sprite 30 - 1
if the loCH of sprite 30 < -32 then set the loCH of sprite 30 = 672
set the loCH of sprite 31 = the loCH of sprite 31 - 1
if the loCH of sprite 31 < -32 then set the loCH of sprite 31 = 672
set the loCH of sprite 32 = the loCH of sprite 32 - 1
if the loCH of sprite 32 < -32 then set the loCH of sprite 32 = 672
set the loCH of sprite 33 = the loCH of sprite 33 - 1
if the loCH of sprite 33 < -32 then set the loCH of sprite 33 = 672
set the loCH of sprite 34 = the loCH of sprite 34 - 1
if the loCH of sprite 34 < -32 then set the loCH of sprite 34 = 672
```

-- ylemine, alt 3. rida

```
set the loCH of sprite 38 = the loCH of sprite 38 + 1
if the loCH of sprite 38 > 672 then set the loCH of sprite 38 = -32
set the loCH of sprite 39 = the loCH of sprite 39 + 1
if the loCH of sprite 39 > 672 then set the loCH of sprite 39 = -32
set the loCH of sprite 40 = the loCH of sprite 40 + 1
if the loCH of sprite 40 > 672 then set the loCH of sprite 40 = -32
set the loCH of sprite 41 = the loCH of sprite 41 + 1
if the loCH of sprite 41 > 672 then set the loCH of sprite 41 = -32
set the loCH of sprite 42 = the loCH of sprite 42 + 1
if the loCH of sprite 42 > 672 then set the loCH of sprite 42 = -32
set the loCH of sprite 43 = the loCH of sprite 43 + 1
if the loCH of sprite 43 > 672 then set the loCH of sprite 43 = -32
set the loCH of sprite 44 = the loCH of sprite 44 + 1
if the loCH of sprite 44 > 672 then set the loCH of sprite 44 = -32
set the loCH of sprite 45 = the loCH of sprite 45 + 1
if the loCH of sprite 45 > 672 then set the loCH of sprite 45 = -32
set the loCH of sprite 46 = the loCH of sprite 46 + 1
if the loCH of sprite 46 > 672 then set the loCH of sprite 46 = -32
set the loCH of sprite 47 = the loCH of sprite 47 + 1
```

```
if the locH of sprite 47 > 672 then set the locH of sprite 47 = -32
set the locH of sprite 48 = the locH of sprite 48 + 1
if the locH of sprite 48 > 672 then set the locH of sprite 48 = -32
```

```
go to the frame
```

```
end
```

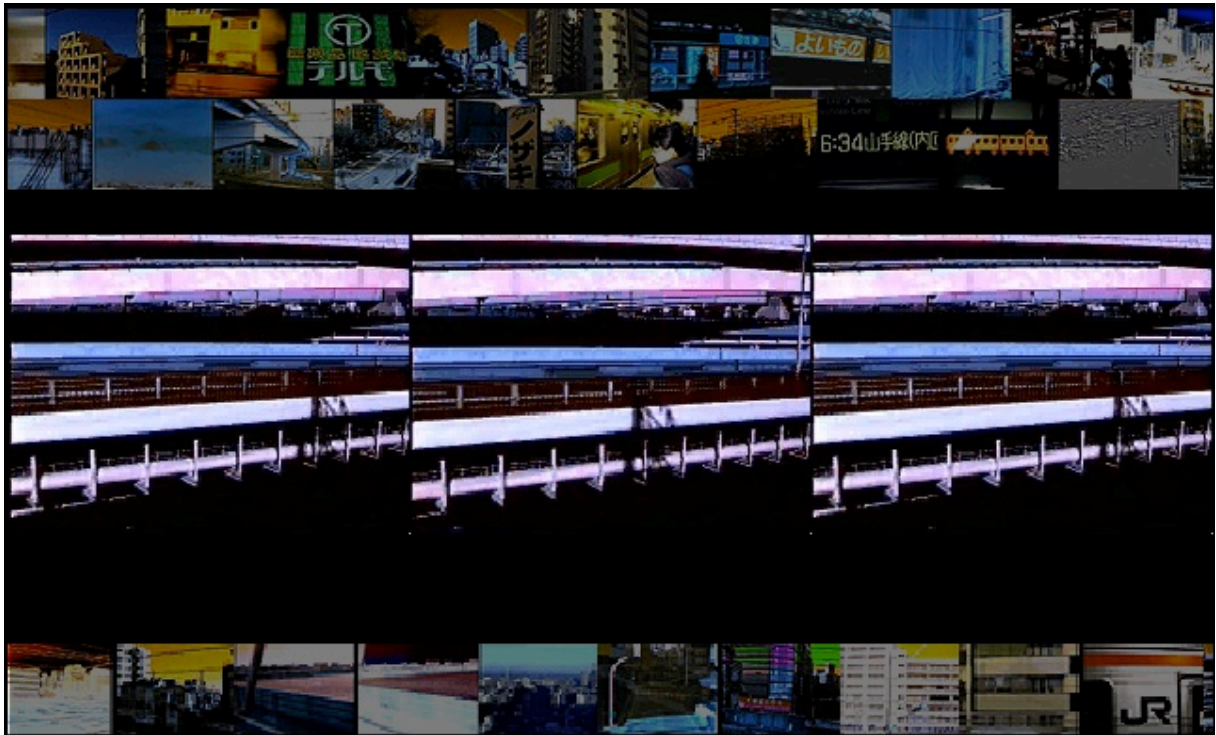
Järgnevalt *score-script*, mis juhib piltide ja videode liikumist videoekraanil, ehk 2. alamenüül. Videofaili nimetuseks on "suursild". Video pikkust loetakse "tic'idega", ühes sekundis on 60 tic'i. Scriptis öeldakse, mitme "tic'i" jooksul tuleb *playhead*'i *frame*'i peal hoida ja kui see aeg on ümber, siis edasi minna. Peale *playhead*'i edasi liikumist satub *playhead* ülejärgmisele *frame*'ile, kus ta kästakse minna tagasi markerile "0". Sealt satub ta edasi peamenüü *frame*'ile.

Score-script, mis juhib piltide ja videode liikumist videoekraanil, ehk 2. alamenüül (vt joonis 13). Kirjas on, et kolme "suursild"-nimelist videot esitatakse 2908 tic'i jooksul. Vasakult paremal liigub ka alumine pisipiltide "rong":

```
-----
on exitFrame
```

```
set myDuration = the duration of member "suursild"
if the movieTime of sprite 4 < 2908 then
  go to the frame
end if
set myDuration = the duration of member "suursild"
if the movieTime of sprite 5 < 2908 then
  go to the frame
end if
set myDuration = the duration of member "suursild"
if the movieTime of sprite 6 < 2908 then
  go to the frame
end if
set the locH of sprite 7 = the locH of sprite 7 + 2
if the locH of sprite 7 > 672 then set the locH of sprite 7 = -32
set the locH of sprite 8 = the locH of sprite 8 + 2
if the locH of sprite 8 > 672 then set the locH of sprite 8 = -32
set the locH of sprite 9 = the locH of sprite 9 + 2
if the locH of sprite 9 > 672 then set the locH of sprite 9 = -32
set the locH of sprite 10 = the locH of sprite 10 + 2
if the locH of sprite 10 > 672 then set the locH of sprite 10 = -32
set the locH of sprite 11 = the locH of sprite 11 + 2
if the locH of sprite 11 > 672 then set the locH of sprite 11 = -32
set the locH of sprite 12 = the locH of sprite 12 + 2
if the locH of sprite 12 > 672 then set the locH of sprite 12 = -32
set the locH of sprite 13 = the locH of sprite 13 + 2
if the locH of sprite 13 > 672 then set the locH of sprite 13 = -32
set the locH of sprite 14 = the locH of sprite 14 + 2
if the locH of sprite 14 > 672 then set the locH of sprite 14 = -32
set the locH of sprite 15 = the locH of sprite 15 + 2
if the locH of sprite 15 > 672 then set the locH of sprite 15 = -32
set the locH of sprite 16 = the locH of sprite 16 + 2
if the locH of sprite 16 > 672 then set the locH of sprite 16 = -32
set the locH of sprite 17 = the locH of sprite 17 + 2
if the locH of sprite 17 > 672 then set the locH of sprite 17 = -32
set the locH of sprite 19 = the locH of sprite 19 - 3
if the locH of sprite 19 < -200 then set the locH of sprite 19 = 820
```

```
end
```

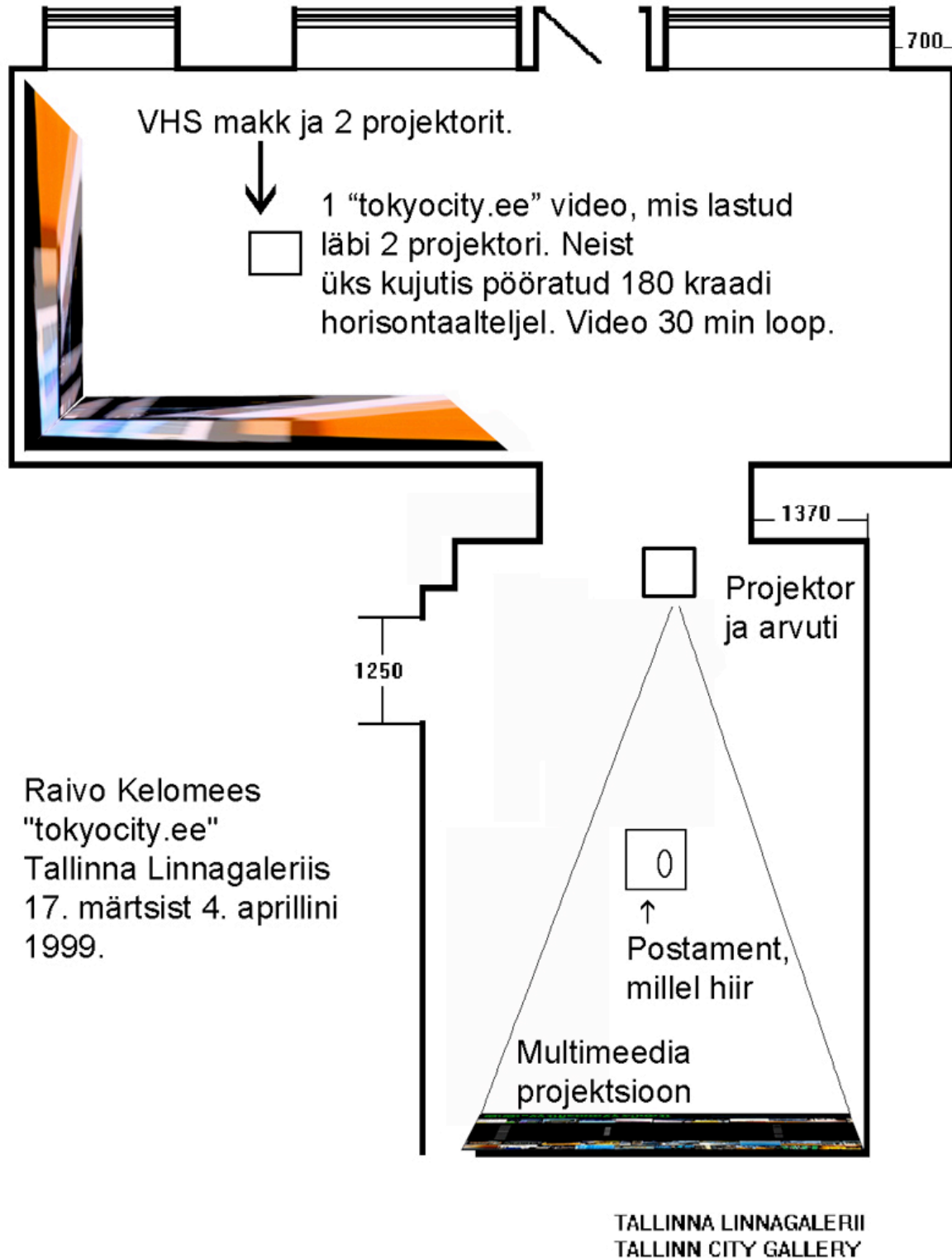

Joonis 13.

VI. "TOKYOCITY.EE" ESITUS NÄITUSEL

Projekt oli esmakordselt esil isiknäitusel Tallinna Linnagaleriis 17. märtsist 4. aprillini 1999.

Näituse skeem:

Joonis 14. Linnagalerii näituse skeem.

VII. NÄITUSE KIRJELDUS

„tokyocity.ee“ oli näitus Tallinna Linnagaleriis 17. märtsist 4. aprillini 1999.

Linnagalerii esimeses ruumis oli kaks videoprojektsiooni. Nende allikas oli VHS makk, milles mängis 30 min pikkune video "tokyocity.ee", mis oli monteeritud reaalajas ja esitus korduses (luupis, ilmselt 180 min lindilt). Üks video signaal jagati tänu videomaki kahele väljundile kahte projektorisse. Need kaks projektsiooni puutusid külgedega kokku. Üks projektsioonidest oli pööratud (flipitud, peegeldatud) piki horisontaaltelge, nõnda et kahest projektsioonist moodustus sümmeetriline videokujutis galerii nurgas. *Flip*, kujutise pööramine oli tehtud videoprojektori tarkvaras.

Vt skeem (eespool) ja joonis:

Joonis 15.

Linnagalerii tagumises ruumis oli multimeediaprojekti projektsioon (vt skeemi). Ruumi keskel paiknes postament, millele oli asetatud arvutihiir. Vaatajad said hiirt kasutades manipuleerida multimeediaprojektiga. Lakke oli kinnitatud projektor ja ruumis paiknes arvuti. Helikeskkonna moodustas nii video heli kui ka multimeediaprojekti heli.

VIII. PROJEKTI KAJASTUSED JA ENESEKAJASTUSED

1. „Sirbis“ ilmus Reet Varblase arvustus: „Nähtamatu linna fenomen“ (1. aprill 1999). Koopia aadressil <http://www.sirp.ee/archive/1999/01.04.99/Kunst/kunst1-5.html> (vt lisa).
2. Käsitleti "Eesti Ekspressi" uudistes seoses Popperi raamatuga 1. veebruar 2007: <http://ekspress.delfi.ee/archive/article.php?id=69090767> (vt lisa).
3. Autor esitanud projekti festivalil Pro&Contra 2000 Moskvas: http://2000.procontra.mediaartlab.ru/eng/structure/moderators/education_eng.htm (vt lisa).
4. Autor kajastanud projekti oma artiklis "Constructing Narrative in Interactive Documentaries" (Narratiivi konstrueerimine interaktiivsetes dokumentaariumites). Artiklikogumikus: *Expanding Practices in Audiovisual Narrative*, toim. Raivo Kelomees, Chris Hales. Cambridge Scholars Publishing, 2014, lk. 59 - 104.
5. Autori artikkel Jutta Zaremba raamatust, kirjutatud ajakirjale Kunst.ee 3-4/2009 (vt lisa).

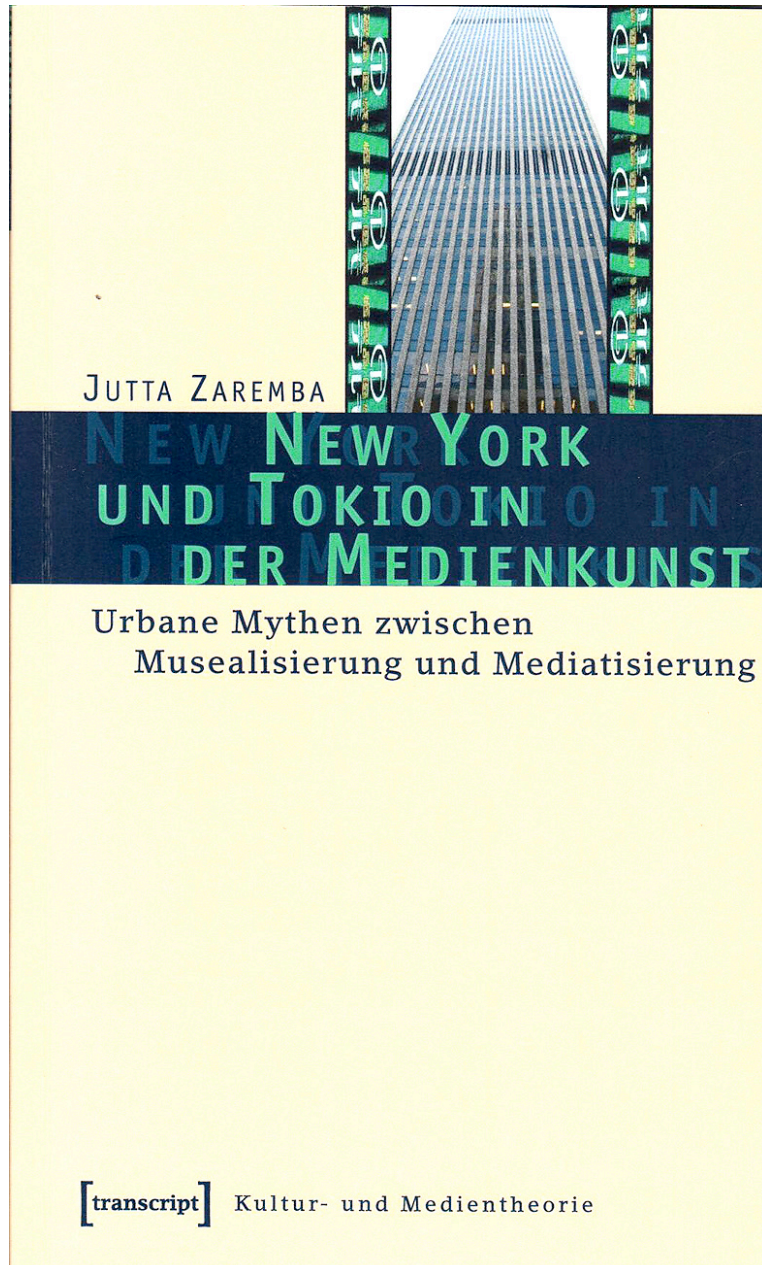
6. Projekti käsitleti raamatus:

Jutta Zaremba, New York und Tokio in der Medienkunst: urbane Mythen zwischen Musealisierung und Mediatisierung. Transcript Verlag, Bielefeld, 2006, 236 lk.

Projekti käsitletud lk-del 164-173.

Vt ka

<http://books.google.com/books?id=UneORphiqPgC&pg=PT164&dq=kelomees&cd=2#v=onepage&q=kelomees&f=false>

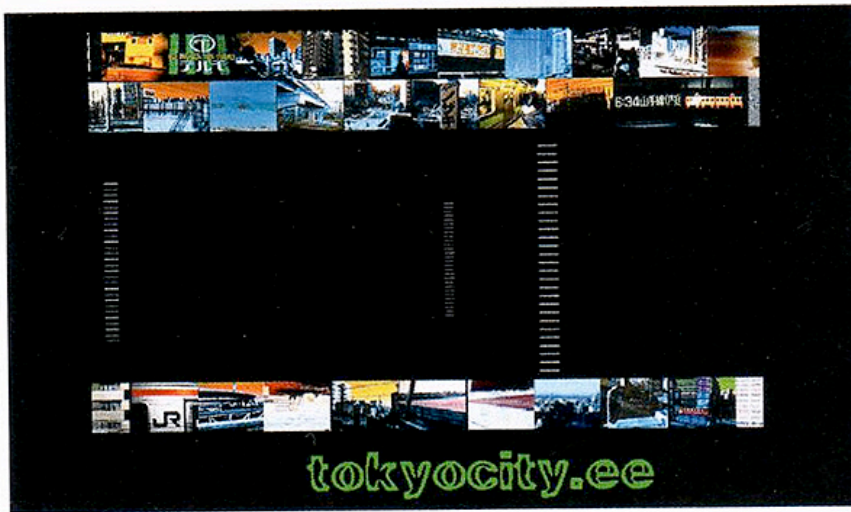

Abb. 29 TOKYOCITY.EE Startseite der CD-Rom

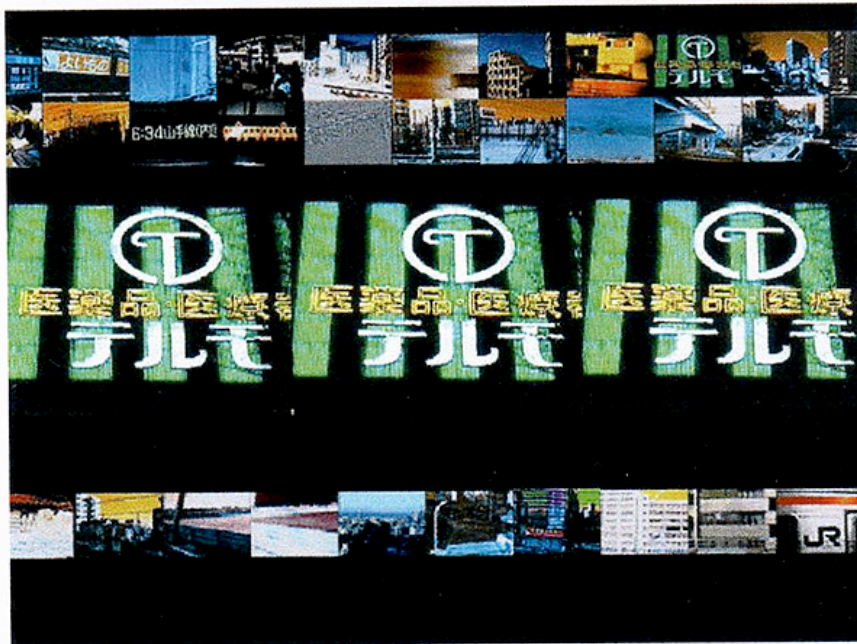
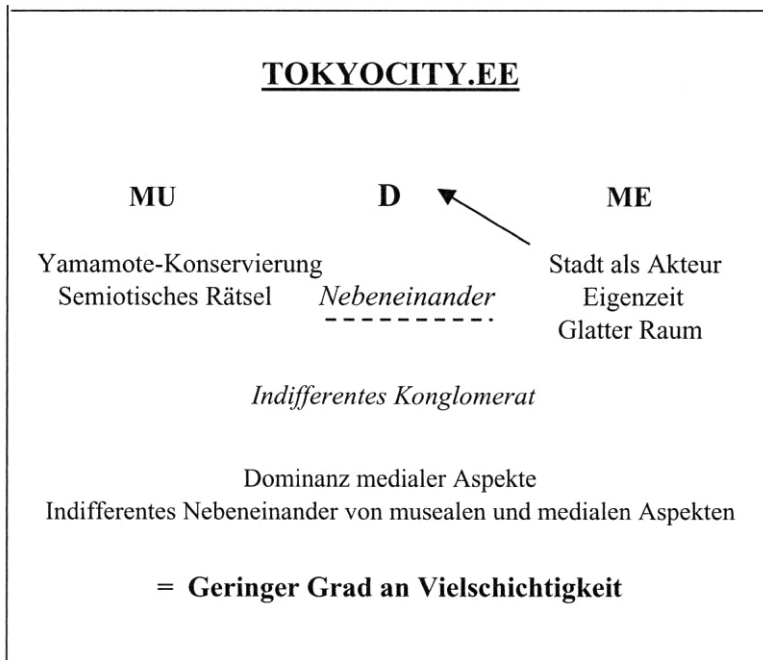
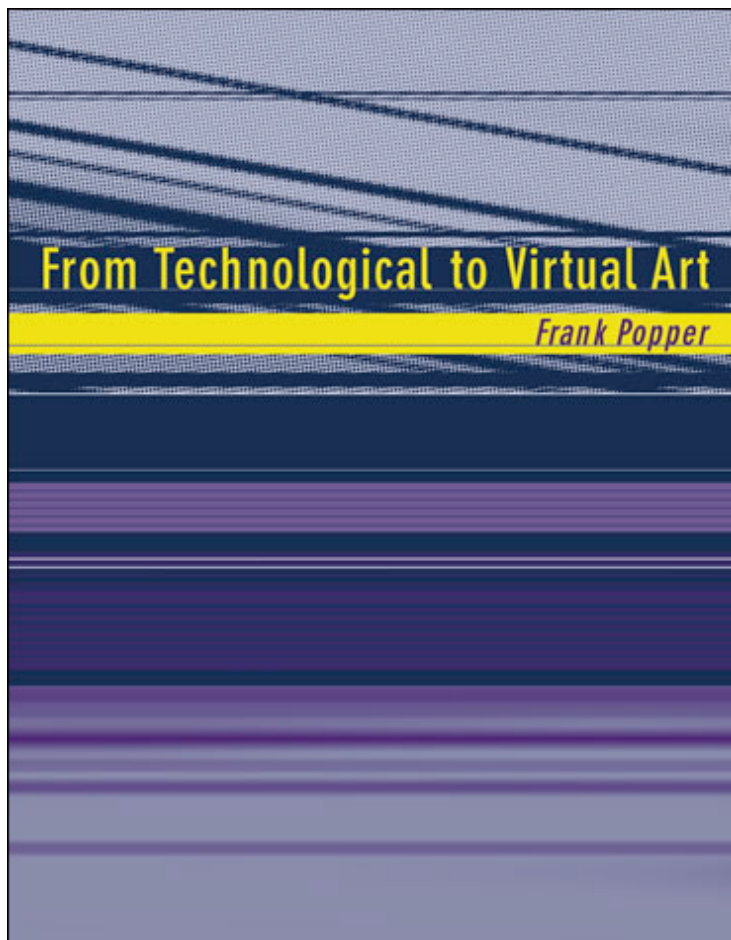

Abb. 30 TOKYOCITY.EE Bildlaufleiste Mitte (Beispiel 1)

7. Projekti käsitleti raamatus: Frank Popper, From Technological to Virtual Art, The MIT Press, Cambridge, Mass., 2007, lk. 148. [http://mitpress.mit.edu/books/technological-virtual-art \(index vt aadressil:](http://mitpress.mit.edu/books/technological-virtual-art(index%20vt%20aadressil))
[http://mitpress.mit.edu/sites/default/files/titles/content/9780262162302_ind_0001.pdf\)](http://mitpress.mit.edu/sites/default/files/titles/content/9780262162302_ind_0001.pdf)

ronment that they fit into, stimulating awareness of our social conditioning as conveyed by the very landscape in which we may be confronted by her work. On the other hand, in *Truism 33* she created a Web event that used truisms as a way to understand contemporary culture in a more sophisticated manner. Confronted by blinking, changing truisms, Web visitors selected a conceptual category—for example, belief and change—and then got to vote via check boxes. A cumulating total shows the fate of the various truisms. Here is a sample of the sayings under the belief category: “A LITTLE KNOWLEDGE CAN GO A LONG WAY,” “A LOT OF PROFESSIONALS ARE CRACKPOTS,” “ABSOLUTE SUBMISSION CAN BE A FORM OF FREEDOM.”²

Estonian artist Raivo Kelomees also likes to engage in linguistic games. With his semantic CD-ROM *tokyocity.ee*, he wanted to create a geographically “impossible” domain named precisely *tokyocity.ee*, which should be empty, like a zero site giving negative information, a site with one link only. *Tokyocity.ee* draws on the artist’s personal experiences with one city: Tokyo—megatown, supercity, conglomeration, agglomeration, total accumulation, and supernatural hybrid. Kelomees was interested in his experiences that arose while staying in this city-machine. But he found that the myth about Tokyo was greater than the city itself. There, everything seemed smaller and the dimensions were on a human scale. The city can be considered a functional machine organized around a nationally noncharacterized environment. Kelomees’s prevailing experiences in Toyko were not with people, buildings, and architecture but with time. His experiences were also about an invisible matter and how the invisibleness of Tokyo differed from what is habitually invisible elsewhere.

For his CD-ROM, which has also been shown in conjunction with an installation and whose video fragments were shot from the Tokyo circle railway, the Yamanote line, the artist chose a title that combined the understandable word *tokyocity* with Estonia’s domain name endings, *.ee*.

The textual point of view dominates in a good number of Jean-Louis Boissier’s* interactive installations using videodiscs (*Le bus* [1985] and *Pékin pour mémoire* [1986]) and later computers (*Album sans fin* [1989], *Globus oculi* [1992], *Flora Petrinsularis* [1993, released through ZKM Artintact no. 1 in 1994] (figure 4.8), *Tabula rasa—Mémoire des crayons* [1995–2001], *Mutatis mutandis* [1995], *Le billet circulaire* [1997], *La deuxième Promenade* [1998], *Moments de Jean-Jacques Rousseau* [2000], *La morale sensitive* [2001], and *Le petit manuel interactif* [2001]).³

IX. PROJEKTI CD-ROM RAHVUSVAHELISTEL NÄITUSTEL:

1999 Ars Electronica Center Mediathek

1999 International Festival of New Film, Split, Kroatia

http://www.splitfilmfestival.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=437&Itemid=179&lang=en

1999 4th Manifestation Internationale Video et Art Electronique, Montreal, Canada

1999 INTERNATIONAL FESTIVAL OF NEW TECHNOLOGIES, ART AND COMMUNICATION CIBER@RT, Valencia, Hispaania

1999 4th Festival Internationale di Architettura in Video, 9th-12th Dec., Firenze, Itaalia

<http://architettura.it/image/festival/1999/en/works/kelomees.htm>

2000 13. Stuttgart FilmWinter, Germany <http://www.wand5.de/fwi2000/files/cdrom.html>

2000 "Through The Looking Glass" Beachwood, Ohio, USA

(<http://www.voyd.com/tlg/physical.htm>, <http://www.voyd.com/tlg/physical/kelomees.htm>)

2000 VideoLisboa, Lisbon's International Video Festival, Portugal

2000 ISEA Revelation, Paris, France, <http://www.isea2000.com>,

http://www.isea2000.com/an/pop_symp_village.htm

/linke on kontrollitud 5.04.2015/

X. LISAD:

1. Projekti autorikontseptsioon (+ ingliskeelne tõlge).

2. Projekti arvustus Nelli Rohtvee poolt (+ ingliskeelne tõlge).

3. Reet Varblase arvustus "Nähtamatu linna fenomen", Sirp, 1. aprill 1999.

4. Festivali Pro&Contra 2000 (Moskva) lehekülje koopia:

http://2000.procontra.mediaartlab.ru/eng/structure/moderators/education_eng.htm

4. "Eesti Ekspressi" uudised seoses Popperi raamatuga 1. veebruar 2007:

<http://ekspress.delfi.ee/archive/article.php?id=69090767>

5. R. Kelomees. J. Zaremba raamatu "New York und Tokio in der Medienkunst" tutvustus. Kunst.ee, 3-4/2009

LISAD

1. lisa: Projekti autorikontseptsioon.

"tokyocity.ee" Tallinna Linnagaleriis 17. märtsist 4. aprillini

Raivo Kelomehe projekt "tokyocity.ee" on pühendatud aja, kulu ja kestuse suhtelisusele ning selle subjektiivsele tajule. Ekspositsiooni kuuluvad CD-ROM, video ja internetiprojekt. Algmaterjalina kasutatud kaadrid on võetud Tokyo ringraudteelt Yamanote Line.

tokyocity.ee

Hulk isiklikke kogemusi on seotud ajaga. Need on ka elamused ja üllatused, kuna aeg, kulg, kestus ei ole samasugune erinevatel ajahetkedel, eluperioodidel, erinevates geograafilistes punktides. Vahel on aeg "kiire", siis jälle "aeglasem". Tegelikult teame maakera ikka ühesuguse kiirusega ringi käivat, kuid isiklikud aastad, päevad, sekundid tunduvad erinevatena.

Aja kiirus on subjektiivselt tajutav, selle möödumist kipub iseloomustama tähenduseväärsete sündmuste tihedus ajahüliku kohta. Kui tihedus on suur ja kui sellele lisandub füüsiline ümberpaiknemine ning uue kogemine, on inimese muljeteks millegi asetleidmine ja juhtumine. Siis tekib tunne, et on millegi osaliseks saanud, on midagi omandatud.

Kui sündmuste tihedus on väike ja ümberpaiknemine puudub, siis aeg on "aeglasem". Ka siis võib tunduda, et on millegi osaliseks saanud. Küsimus on selles, missugune on igapäevane olemine, missugune on sündmuste tihedus ja kuivõrd erinev on see periood mitteigapäevasest. Kui tihe, vaheldusrikas ja mitmekesine saab igapäevaseks, osutub elamuseks pigem aeglane ja muutumatu eksistents.

Lihtsaimaks viisiks muuta oma subjektiivset elamust ajast on reisimine. Ruumiline ümberpaiknemine tekitab mulje ajarännakutest.

Kohad erinevad mitte ainult ehitiste ja inimeste poolest, vaid ka aja mõttes, mis neid iseloomustab. Lihtsustatult on igal maal, linnal, piirkonnal oma kiirus või ka rütm, nagu see on arvatavasti ka inimestel.

Projekt "tokyocity.ee" toetub isiklikule kogemusele ühest linnast. Tokyo on hiidlinn, superlinn, konglomeraat, aglomeratsioon, totaalne kuhjatis ja üleloomulik hübrid. Mind huvitasid elamused, mis tekivad selles linn-masinas viibides. Ent müüt Tokyost on veel suurem kui see linn. Seal näivad asjad sootuks väiksematena ja dimensioonid on inimlikud. Linn on funktsionaalseks masinaks organiseeritud rahvuslike tunnusteta keskkond. Valdavateks ei olnud inimeste-, ruumi- ja arhitektuurielamused, kuigi oli ka neid, vaid ajaelamused. Elamused sellest, mida ei olnud näha. Ka sellest, kuivõrd sealne nähtamatu erineb harjumuspärasest nähtamatust siin.

Installatsioonis ja CD-ROMil kasutatud videofragmendid on võetud Tokyo maapealselt ringraudteelt Yamanote Line.

Raivo Kelomees

Autorikontseptsioon inglise keeles:

tokyocity.ee

A number of personal experiences are bound with time. These are also experiences and surprises, because time, tack and duration are not the same in different moments of time, life periods, different geographical stops. Sometimes time is "more quick", another time it is "slower". Actually we know that the Earth turns around with the same speed, but personal years, days, seconds seem different.

The speed of time is subjectively sensible, it's passing by is characterized by the density of meaningful events per a unit of time. If the density is large and if it is accrued by physical relocation and the the experiencing of new, person's impressions are that something is taking place and happening. Then the feeling occurs, that you have been part of something, that you have gained something.

If the density of events is small and the relocation doesn't happen, the time seems to be slower. Also in that case you can feel as being part of something. The question lies in which way happens to be today's existence, it's density and how different this period is from non-everyday-like. If dense, kaleidoscopic and varied becomes everydaylike, the experience turns out to be more slow and invariable existence.

The simplest way to change your subjective experience is by travelling. The relocation in space creates the impression of time travelling.

The places differ from each other not only by buildings and people, but also by the meaning of time, which characterizes them. Just to simplify every country, town or area, has it's own speed or rhythm, as it probably happens to be with people.

Project "tokyocity.ee" is drawn on personal experiences about one city. Tokyo is a megatown, supercity, conglomeration, agglomeration, total accumulation and supernatural hybrid. I was interested by experiences, which arise staying in this city-machine. But the myth about Tokyo is more major than the city itself. There everything seems more smaller and dimensions are human. The city is a functional machine organized to a nationally noncharacterized environment. The prevailing experiences were not experiences with people, buildings and architecture, they of course existed as well, but experiences with time. Experiences about this invisible matter. Also about how the invisibleness there differs from the habitual invisible here.

Videofragments in the installation and CD-ROM are shot from the Tokyo onground circle railway Yamanote Line.

Raivo Kelomees

2. lisa: Projekti arvustus Nelli Rohtvee poolt.

Punkt on piiriks

Kuigi aeg on nähtamatu, väljendab seda ruum. Raivo Kelomehe "tokyocity.ee" on tema sõnul pühendatud aja, kulu ja kestuse suhtelisusele ning selle subjektiivsele tajule.

Linnaruumi ja geograafilisi piirkondi mõistame läbi neile omistatavate tähenduste. Need tekivad ajas, milles tegutsevad inimesed. Aeg ja ruum on kokku liidetud tähenduste kaudu. Tähendusi mõistame kui lugusid, ajalugu ja fakte. Kelomehe Tokyo-pildistikus näeme tähendustest vaesestatud linnaruumi, Tokyot ilma jaapanliku kultuuri kohustusliku lisandita - kui abstraktset mustrit, graafilist ja auditiivset faktuuri.

Paralleelselt Kelomehe projektiga Linnagaleriis on avatud internetilehekülj www.tokyocity.ee. Arusaadava sõna "tokyocity" on kunstnik ühendanud Eesti domeeninimede laiendiga ".ee". Selle teadliku ebakõlaga näib ta proovivat kohast välja ulatuda, kaotades seotust füüsilise keskkonnaga. Ja mis koht see "tokyocity.ee" ongi? Mittekoht, kus piiriks on punkt sõnade vahel, mis on täidetud viljatute arutlustega ajast.

Videol, nagu CD-ROMil, näeme abstraktseteks muutuvaid Tokyo vaateid, mis on kaadrid siselinna raudteelt Yamanote Line. Need võiksid võetud olla ka mujal. Teadmises neid kuuluvat müütilisele linnale märkame oma üleskõetud ootusi purunevat vastu tähenduseta ja realistlikku pildipinda.

Kunstnik on kasutanud algmaterjali kui ainst oma mõtete illustreerimiseks aja suhtelisusest ja selle kiiruse tajumise tingitusest kohtade "omakiirusest". Ekspositsiooni kuuluvad CD-ROM, video ja internetiprojekt moodustavad üksteist täiendava terviku, kõneldes samadest asjadest, kasutades erinevat keelt.

Nelli Rohtvee

Nelli Rohtvee arvustuse tõlge inglise keelde:

Dot as a border

Raivo Kelomees "tokyocity.ee"

Although time is invisible, it is expressed by space. Raivo Kelomees' "tokyocity.ee" is in his words dedicated to the relation of time, tack and duration as well as to it's subjective sense.

The space of a city and geographical areas are understood through the meanings attributed to them. They arise in time, where people are in act. Time and space are compound together by meanings. Meanings are understood as stories, history and facts. In Kelomees' Tokyo-imaginary we see a city space impoverished by meanings, Tokyo without the compulsory

adjustment of Japanese culture - as abstract patterns, graphic and auditive textures.

Parallel to Kelomees' project in City Gallery there is also opened a web page www.tokyocity.ee. The understandable word "tokyocity" is combined by artist with Estonia's domain names ending ".ee". With this aware discord he seems to reach out of the place, losing the bind with physical environment. And what kind of place this "tokyocity.ee" is? No-place, where a border lies in a dot between the words, which are filled with invertile discussions about time.

In his video, as well as in CD-ROM, we can see Tokyo views turning into abstractions, which are shots from the inner town railway Yamanote Line. They seem as they could be shot elsewhere. In a knowledge that they belong to a mythical city we notice that our expectations wreck into the meaningless and realistic picture surface.

The artist has used the starting material as a subject matter to illustrate his thoughts about the relativeness of time and sensing it's speed regarding to the "own speed" of places. To the exposition there belong a CD-ROM, video and net.project, all using their different language.

Nelli Rohtvee

3. lisa:

Reet Varblane Sirp, 1. aprill 1999

<http://www.sirp.ee/archive/1999/01.04.99/Kunst/kunst1-5.html>

Nähtamatu linna fenomen

Raivo Kelomehe näitus "tokyocity.ee" Tallinna linnagaleriis 17. III – 4. IV.

Raivo Kelomehe projekt on ühtaegu kiretult kommenteeriv kaadrite jada ning subjektiivne meenutuspilet paigale, mis on sügavalt talletunud autori mällu.

Tähenduslikku topeltmängu toetab või õigemini lausa rõhutab sõnumi esitamine kolme väljendusvahendiga – videos, CD-ROMil ja internetileheküljel (www.tokyocity.ee), mis ei erine niivõrd keele, kui vastuvõtutasandi poolest. Nelli Rohtvee nime all kirjutatud saatetekstis rõhutatakse ruumi – hiidlinn Tokyo tähendustest vabastamist, jaapanliku kultuuri kohustusliku lisandita abstraktset mustrit, graafilist ja auditiivset faktuuri. Väga sarnaselt on itaalia filosoof, arhitektuuriteoreetik ja arhitekt Italo Calvino "Nähtamatutes linnades" iseloomustanud uuenevaid linna üldse: "Kui ma poleks maandumisel lugenud suurte tähtedega kirjutatud linna nime, oleksin arvanud, et jõudsin tagasi samasse lennujaama, kust olin tulnud. /---/ Kesklinna tänavad pakkusid välja neidsamu kaupu, pakendeid, kuulutusi. /---/ . "Miks ma üldse siia tulin?" küsisin endalt. Ning juba tahtsin ära minna. "Sa võid igal ajal lendu jätkata," öeldi mulle, "kuid sa jõuad vaid teise, täpselt samasugusesse Trudesse (Tokyosse – R. V.); maailm on kaetud üheainsa Trudega, mis ei alga ega lõpe, muudab ainult lennujaamas nime." Vilen Künnapu arendab sama mõtet "Nähtamatute linnade" järelsõnas: "Uuslinnade monotoonsus ja anonüümsus on ülemaailmne probleem. Paljud kohad on kaotanud oma vaimu – *genius loci*, oma identiteedi. Ka inimene selles kivikõrbes on muutumas väikeseks halliks tombuks, võõrandunud olendiks, kelle liikumine meenutab

mingit mõttetut võnkumist, suunatud vibreeringut". Raivo Kelomehe saatetekst osutab isiklikule kogemusele: "Mind huvitasid kogemused, mis tekivad selles linn-masinas viibides. /---/ Valdavateks ei olnud inimeste-, ruumi- ja arhitektuurielamused, kuigi oli ka neid, vaid ajaelamused. Elamused sellest, mida ei olnud näha. Ka sellest, kuivõrd sealne nähtamatu erineb harjumuspärasest nähtamatust siin". Videofragmendid nii suurelt seinal näidatuna, CD-ROMil kui internetileheküljel on filmitud Tokyo maapealselt ringraudteelt Yamanote Line. Põhimõtteliselt samasuguseid pilte pilvelõhkujatest, puudest, plakatitest ja rongi sisenevatest või sealt väljuvatest inimestest võib näha maapealse rongi akendest Chicagos, Brüsselis, Londonis või mis tahes "konglomeraatses hiidlinnas", "üleloomulikus hübriidis", nagu iseloomustab Kelomees tähenduseta / müüditä Tokyo. Näiliselt mängib autor vaatajatega sisulist kaksikmängu: monotoonselt anonüümne europotsentristlik uuslinn ja isiklikud kogemused tähenduseta nähtamatust. Tegelikult pole ta täielikult suutnud loobuda ka Tokyo kui salapärase idamaise linna müüdist: möödakihutavate majade, inimeste ja tänavate vahele on kiilutud hiiglasuured hieroglüüfid, mis siis, et unifitseeritud lääne standardi järgi disainitud plakatitel. CD-ROMi ja internetilehekülje vaatajatel on võimalik nende juurde ikka ja jälle tagasi tulla. Viimases Tartu ülikooli semiootiliste tööde kogumikus osutab Anti Randviir vastandustele "tähenduseta – tähenduslik" ehk "tähendustamata – tähendustatud" maailm üksnes eelduse kaudu, et see vastandus pole midagi muud kui ühiskondlik konstruktsioon, mis on sõltuv indiviidi arusaama sõltuvusest sootsiumis domineeriva märgisüsteemi suhetest reaalsusesse. Nii on jaapanlikkus nähtamatu ehk aja kaudu tunginud ka ruumi. Sõltumatu loojana püüab Kelomees säilitada siiski distantsi: näituse pealkirjas "tokyocity.ee" on punkt piiriks meenutuse ja reaalsuse vahel.

Reet Varblane

([idea](#))([structure](#))([program](#))([participants](#))([registration](#))([organizers](#))([history](#))
 (art)(info)(education)(technology)
 (((russian))) (movie/video)(CD-ROM)(net-art)(exhibitions) (((english)))
 11-14 may | an open interactive video broadcasting will be organized on the site. Everybody is welcome!
[RSHU](#) - House of Russian Government

Media art. New educational models: presentation and discussion

Curator - [Raivo Kelomees](#)

New models and old structures. Old skills and new mediums. Possibilities of coexistence in traditional skills, digital media and communication. Free self-expression and media commerce. Independent artist and engaged creator. Destiny of closed society models in open societies. Art education in the era of technological revolution. Pre-reform art education: integration of low-tech media art into traditional specialities of art education. Distant learning through Internet or direct contact with teacher. Skills, need for expression and technology. Identities of the artists, honor of guild and new media.

Works for presentation:

CD-ROMs:

Raul Keller "Propaganda";

Raivo Kelomees "tokyocity.ee",

Kristel Sibul "Cookery-Book",

"Triplex" by Ivika Kivi, Tuuli Lepik, Kristel Sibul.

Net.projects: Tiia Johansson: - [Get Real](#), 1999 - [Baby Meeting Paintings](#), 1999

Marko Maetamm "[The Chemistry of Being](#)"

Laur Tiidemann "[Perfect Forms in Motion](#)"

[main page](#) | [idea](#) | [structure](#) | [program](#) | [participants](#) | [registration](#) | [organizers](#) | [history](#)
[art](#) | [info](#) | [education](#) | [technology](#)
[movie/video](#) | [cd-rom](#) | [net-art](#) | [exhibitions](#)
 Editor - [Olga Goryunova](#), Web-Master - [Igor Gerasimenko](#)
 Author of the project - [Alexei Isaev](#), curator - [Olga Shishko](#), coordinator - [Tatiana Gorucheva](#)
 Subscribe our [mailing list!](#)

© MediaArtLab 2000

[an error occurred while processing this directive]

Kelomees netikunsti raamatus

01. veebruar 2007 00:00

Tartu Kõrgema Kunstikooli professori **Raivo Kelomehe** loomingut analüüsib **Frank Popper** oma uusimas monograafias "From Technological to Virtual Art". MIT Press, Cambridge, Mass. 2007, 459 lk (sarjast "Leonardo Books").

Frank Popper (s 1918) on vanimaid elektroonilise ja virtuaalse kunsti ajaloolasi. Ta on kunstiajaloolane ja Pariisi VIII Ülikooli esteetika ja kunstiteaduse emeriitprofessor. Popper on uurinud elektroonilist kunsti 60ndate algusest ja kirjutanud kolm olulist raamatut: "Origins and Development of Kinetic Art" (1968), "Art, Action and Participation" (1975) ja "Art of the Electronic Age" (1993). Popperi kõrvale asetatakse Jack Burnhami "Beyond Modern Sculpture" (1968) ja Gene Youngbloodi "Expanded Cinema" (1970), mis on näidanud, kuidas leidis aset kunsti "virtualiseerumine".

Nüüd ilmunud teos lahkab kunsti virtualiseerumist digitaalsete muutuste valguses. Peatükis "Multimedia and Multisensorial Off-line Works" pühendab Popper pool lehekülge Raivo Kelomehele tööle "tokyocity.ee" (1999).

See leht on trükitud EESTI EKSPRESSI internetivärvast
Aadress <http://ekspress.delfi.ee/archive/article.php?id=69090767>

KUNSTIGELE

Raamatu "New York und Tokio in der Medienkunst" tutvustus

Raivo Kelomees (3-4/2009)

Tänavu oma doktoritöö ("Postmateriaalsus kunstis. Indeterministlik kunstipraktika ja mittemateriaalne kunst") Eesti Kunstiakadeemias edukalt kaitsnud Raivo Kelomees leiab juhuslikult ühe enda teose värskest meediakunstiraamatust

Filosoofiadoktor Jutta Zaremba on meediateadlane, kes annab tunde Frankfurdi Kunstipedagoogika Instituudis, rõhuasetusega meediakunstil, muuseumikommunikatsioonil ja arvutimängudel. Oma raamatus "New York ja Tokyo meediakunstis: urbaansed müüdid musealiseerimise ja mediatiseerimise vahel" (mis on lühendatud versioon tema doktoritööst) kirjutab ta urbanismidebatist meediakunstis. Musealiseerimise mõttes on linnad kohad, mida on mõjutanud heterogeensus ja kõrgkultuur. Mediaseerimise mõttes on linnad seevastu globaalsete, tehnoloogiliste võrgustike keskmes, olles informatsioonitihedad. Musealiseerimise näiteks sobib New York ja mediaseerimise näiteks Tokyo. New York on mitmekesisuse ja kultuuri metropol ja 20. sajandi pealinn. Tokyo on elektrooniliselt võrgustatud megalinn, milles valitseb mediaalne pildiuputus. Tokyo on 21. sajandi kõrgurbaniseeritud linnamudel ja mediatiseeritud linna näide.

Zaremba peab meediakunsti uurimist parimaks viisiks urbaansetele instseneeringutele lähenemiseks, mis seotud New Yorgi ja Tokyoga. Meediakunstile keskendumiseks on kolm põhjust: 1) meediakunsti erinevad vormid, nagu videokunst, netikunst või arvutiinstallatsioon, pakuvad ammendavaid urbaanseid instseneeringuid, 2) peale esteetilise ja innovatiivsete võimaluste, mis omane meediakunstile, on see suuteline reflekteerima oma väljendusvahendeid ja kasutusviise; 3) tegemist on kunstiga, kus tegu museaalse momendiga, mis väljendub salvestamises, archiveerimises ja väljapanekus, ning mediaalsete aspektidega, mis sisalduvad endastmõistetavalt meediateostes.

Kõiki neid küsimusi vaeb Zaremba seitsmes peatükis. Raamatu V peatükis "Tokyo-teemalised meediakunsti teosed" käsitleb Zaremba järgmisi töid: Knowbotic Research "IO_tendencies Tokyo", Engelbert Mittelstädt "Elsewhere", Raivo Kelomees "Tokyocity.ee". Sealjuures on Raivo Kelomehe teosele "Tokyocity.ee" (1999) Zaremba pühendatud 10 raamatulehekülge, hämmastades süvenemise põhjalikkusega, kasutades aga paiguti ebatäpseid andmeid. Yamanone Line'ist on saanud Yamamote Line, töö olevat sündinud mitmenädalase Tokyos viibimise tulemusena, kuigi tegelikult veetis autor seal 6 päeva. Ülesvõtted olevat tehtud digikaameraga, kuigi filmiti video8 analoogkaameraga. Järeltöötlus olevat tehtud programmiga Macromedia Shockwave, tegelikult oli autoriseerimisprogrammiks Macromedia Director. Kelomees mainib plaadil olevas tekstis, mida tsiteerib Zaremba, et Tokyo-kogemuse puhul pole tegemist inimeste, ehitiste ega arhitektuuriga, vaid ajaga. See on nähtamatu materia kogemus.

Zaremba tsiteerib Deleuze'i kõrval ka Nelli Rohtveed. Tema "kriitiline" artikkel (mille on kirjutanud Kelomees ise) on samuti plaadil, pealkirjaga "Punkt on piiriks". "Kunstnik on kasutanud algmaterjali kui ainet oma mõtete illustreerimiseks aja suhtelisusest ja "omakiirusest". See on ka selle projekti tuum: aja kiiruse

subjektiivne tunnetus. Teiseks vaatepunktiks on Tokyo demütologiseerimine, mille puhul viidatakse taas Rohtvee seisukohale: "Ja mis koht see "tokyocity.ee" ongi? Mitte-koht, kus piiriks on punkt sõnade vahel, mis on täidetud viljatute arutlustega ajast." Siin aga, nagu väidab Zaremba, on tuntav Rohtvee pettumus müütilise Tokyo suhtes läbi mitte-koha ja digitaalse pealispinna mainimise. Igal juhul jätab Rohtvee tähelepanuta, väidab Zaremba, et Tokyo-müüt ja tema mediaalne pindmisus võimendavad ja tugevdavad üksteist, nagu see on ilmne ka "tokyocity.ee" puhul. Lõpetuseks väidab Jutta Zaremba, et "tokyocity.ee" püüab luua mediaalse konglomeraadi urbaanset tihedust lamedast ruumist, tähendustühjendamisest ja pealispinnamoodulitest.

Projektist kirjutamisel ei ole autor Raivo Kelomehega kontakti võtnud (küll aga suhelnud hiljem), ei ole mainitud otseselt ka veebilehekülge www.tokyocity.ee, mis on domeenina registreeritud 1999. aastal ja pidevalt eksisteerinud tänaseni. Seal on tegu projekti puudutava (ja plaadil olevat infot dubleeriva) dokumentatsiooniga. Domeeni esilehekülg on siiski kontseptuaalselt oluline, olles "tühi", valge lehekülg, linki tuleb otsida. "tokyocity.ee" oli näitus Tallinna Linnagaleriis 1999. aasta alguses. Sirbis ilmus üks arvustus Reet Varblase sulest pealkirjaga "Nähtamatu linna fenomen" (1. aprill 1999). Koopia sellest asub aadressil <http://www.art.tartu.ee/~raivo/tekstid/varblane.htm>, Sirbi veebiarhiivis ei ole tekst kättesaadav.

Zaremba raamatus on ohtralt ka tabelleid, milles antakse mõistevastandusi ja seoseid. Peamisel keerleb kõik ruumi musealiseerimise ja mediatiseerimise ümber. Musealiseerimine on seotud kohtadega, tegutsemisruumidega, rigiidse võrestruktuuriga, ruumi-aja-kontinumiga, muuseumi, arhiivi, kogemusruumiga, seevastu mediatiseeritud ruum on seotud globaalse linnaga: s.o linn kui meedium, *interface*, küberruum, lõputu andmeruum, mitte-koht, lame ruum, energia- ja infovool, ruumide rekombinatsioon, ruumi ja aja kattumine jne.

Raivo Kelomees töötab Eesti Kunstiakadeemia uusmeedia osakonna professorina.

Jutta Zaremba. New York und Tokio in der Medienkunst: urbane Mythen zwischen Musealisierung und Mediatisierung. Bielefeld: Transcript Verlag, 2006, 236 lk

[< tagasi](#)

